

ПРОБЛЕМИ ДИТЯЧИХ СУЇЦИДІВ В УКРАЇНІ

Опара Надія Миколаївна

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) серед основних причин самогубств серед дітей та підлітків – систематичні і сильні труднощі у повсякденному житті (хвороба або насильство, втрата близької людини).

Світова статистика свідчить, що мотиви 20% самогубств залишаються невідомими. У 5% випадків самогубство відбувається спонтанно (необмірковано). Щорічно в Україні здійснюють самогубство сотні дітей. У 2017 році було зафіксовано 106 таких випадків, а в 2016 році – 115. Але ця цифра значно більша, ніж та, яку офіційно декларує Держстат. Оскільки часто суїциди серед підлітків класифікують як нещасні випадки.

Дитячі суїциди в Україні, порівнюючи з самогубствами дорослих, складають біля або навіть менше 2% від загальної кількості випадків. Проблема ще і у тому, що спроб суїциду – тисячі. Спроби, що не відбулися покінчити життя серед дітей – не менше 2,5 тисяч на рік. Це при тому, що кількість дітей у нас становить 16% від населення. Кількість дитячих самогубств у співвідношенні на 100 тисяч дітей у нас у чотири рази менше, ніж у США.

Часто проблеми, що замислюють накласти на себе руки, залишаються непоміченими, так, як і самі наміри здійснити самогубство. За даними фахівців необхідно розділяти психологічну епідемію і реальну проблему. Адже на кожний реалізований суїцид приходить 20 спроб, які провалилися.

У 2016-2017 роках у засобах масової інформації багато говорили про масове розповсюдження так званих груп смерті у суспільній мережі «В контакте», що потрапила під антиросійські санкції. В таких групах, кожному, хто залишав заявку пропонувалося пройти квест, фінальним завданням якого повинно було стати самогубство дитини.

Поява подібних груп викликала серйозну стурбованість батьків. За даними керівництва Національної поліції груп смерті в Україні не стало, ще у 2017 році, після того, як силовики заблокували більше тисячі подібних сторінок у соціальних мережах.

За даними фахівців з проблем дитячих суїцидів на сьогодні епідемії їх в Україні не має. Більше того, її не було навіть при двох хвилях груп смерті у соціальних мережах. Але психологи стверджують, що самогубство часто здійснюють діти з родин, де з ними проводили мало часу, де спілкування будувалося на очікуваннях, завданнях, вимогах, знецінюванні відчуттів і переживань дитини. А також там, де відбувалося насильство.

У житті дитини є два важливих періоди, коли вона осмислює смерть і зустрічається з відчуттям страху, тривоги та жаху в цій темі - в 6 років і в підлітковому віці. У ранньому віці дитина стикається з кінцевістю світу, переживає перші втрати, втрачає близьких, задається питаннями своєї значущості. В ці періоди батькам край важливо не залишати дитину сам на сам зі своїми думками і відчуттями, а навпаки, відкрито, але м'яко говорити про цю непросту тему і навчити ділитися відчуттями.

Приблизно в 6 років дитина починає «від'єднуватися» від батьків, контактувати зі світом і іншими людьми, помічати зміни у собі і інших, втрачати і боятися втратити батьків. У дитини виникають страхи, пов'язані з небезпечністю світу: вбивства, пожежі, крадіжки, хвороби, катастрофи. Вона згадує, хто з родичів помер, починає боятися, що з батьками або з нею щось трапиться. Всерйоз дума над тим, що таке кінцевість світу. Зрозуміти, що таке смерть, дитині необхідно також, як і зрозуміти все інше в оточуючому світі.

Значна частина тих дітей, які здійснювали спробу суїциду, робили це через ізоляцію, нездатність виразити і отримати підтримку від друзів, близьких, батьків. Працювати потрібно не тільки з потенційними самогубцями, але і з батьками. На жаль, тенденція відчуження поколінь сьогодні поглиблюється і з цим ніхто не працює. А це створює багато соціальних проблем від травлі до самогубств.

Підлітки можуть частіше йти на суїцид через причини, що здаються банальним. В силу вікових, психологічних змін вони часто сприймають все як чорне та біле, без напівтонів.

Ще в 2018 році за ініціативою тодішньої Міністерки охорони здоров'я Уляни Супрун було ініційовано створення проекту «Лінія життя. Україна» це національна гаряча лінія, яка повинна працювати 24 години на добу і 7 діб на тиждень, надаючи допомогу в особливо гострих психологічних ситуаціях і допомагаючи уникнути суїциду. В Україні також працюють локальні гарячі лінії допомоги. Але проблема в тому, що далеко не усі діти готові обговорювати свої проблеми з ким-небудь по телефону. Тому психологи радять батькам, більше спілкуватися з дітьми, щоб своєчасно виявити проблему і у випадку необхідності своєчасно звернутися за допомогою.

Насторожити батьків дитини –підлітка повинні, як не дивно, її надмірний спокій. В силу змін, які властиві віку підліток рідше прислухається до батьків, а частіше - до однолітків. У таких випадках батькам підлітка вже складніше боротися за авторитет дитини, і якщо їх син або донька, зовсім не слухає фахівців радять заручитися допомогою тих, кому дитина сама довіряє: родича, друга або психолога. А самим батькам відмовитися від повсюдного контролю і спокійно дослідити, чим живе дитина, проявити турботу, організувати спільне проведення часу замість виговорювання повчань.

Якщо в розмові з підлітком варто говорити про смерть відверто і відкрито, то з дитиною шести років про смерть варто говорити на мові метафор (через казку, міфи, легенди). В такому віці простіше зрозуміти проблему через історію, через третього героя.

Відповідальність за проблему дитячих суїцидів в першу чергу лежить на суспільних інституціях і рідних, і близьких дитини.

Список використаних джерел

1. Всеукраїнська інформаційно-розважальна газета «События недели: итоги и факты». №33(428) від 13.08.2019. стор 3.